

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ макъ

Голос адыга

1923-рэ ильзым
Гъэтхалэм
Къыщчегъэжъагъэу къыдэкъы

№ 141 (21630)

2018-рэ ильз

ШЭМБЭТ

ШЫШХЪЭИУМ и 11

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИЭП

Къыхэтутыгъэхэр ыкъи
нэмъикъ къэбэрхэр
тисайт ижүүлтээтийн

WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

НыбжыкІэхэмрэ пIуныгъэмрэ

Ишчытхъу аригъэIуагъ

Урысыем и ДОСААФ икъутамэу Адыгэ Республикэм щыIэм физкультурникым и Мафэ фэгъэхыгъэ зэхахьэу щыкIуагъэм общественнэ организациехэм спортымкэ яклубхэр, дзэ куулыкуум зыщыфагъасэхэрэ еджапIэхэр, нэмъикIхэри хэлэжъагъэх.

Республикэм авиацаемкэ иклубэу «Полетым» ипащэу С. Мачульскэр якъэцаклоу шьушэу еджаклохэм зыщальхэрэр къягъэлэхъагъэх.

Спорт ёщыуапIэхэм, хэхэр зыщагъасэхэрэм яклуб ялофшакъэ зэхахьэм къышалотаь. Мотоклубэу «Теклоныгъэм» хэтхэм къащытхъугъэх. Панкратионымкэ, шхъэзэкъо боевой зэнэкъоукъухэмкэ республикэм ифедерации ипащэу Т. Къэлэшьаор зэхахьэм къышыгущыагъ, ныбжыкIэхэм ялэпээсэныгъэ едзыгъохэм къащагъэлэхъагъуагъ.

Лъэужзефхэм ялофшагъэ узыIепешэ. Хэгъэгу зэошхом хэкъодэгэе дзэкъолхэм ялэшэшьушэхэр къагъотыжых, тарихъ къэбарьхэр зэрагъашэх.

Мыекъуапэ ипатриот клубэу «Вертикалыр» хэгъэгум щыцIэры. Адыгэ Республикэм изэнэкъокуу аперэ чыпIэр къышидихи, дзэкъолхэм я Дунэе джэгунхэу бэдзэогъум и 7-м къыщегъэжъагъэу шышхъэум и 4-м нэс Севастополь щыкIуагъэхэм ахэлжъагъ. В. Шестаковыр, Е. Тузыр, В. Марковыр я пашчэхэу тиньжбыкIэхэм якулайнгыгъ къагъэлэхъагъ.

Республике ДОСААФ-м иотдел ипащэу Ирина Манченкэм зэхахьэм къышчиуагъ «Вертикалыр» зигъэхъазырынэм, Ду-

нэе джэгунхэм ахэлжъэнэм фэшI ифэлэ-фашихэм ягъэцэ-кэнкэ Адыгейим и Лышьхъэу

Къумпыил Мурат Іэпийэгъуу къы-зэрафэхъугъэр, ахъщэу ящи-кIэгъэштыр къызэраритыгъэр.

— «Вертикалыр» иныбжы-кэхэм тагъэгушхуагъ, — къы-тиуагъ офицерэу Юрий Шеста-

ковым. — 1ашэр зэпкъирахыннымкэ ыкъи аугъоижыннымкэ, атлетикэ псынкIэмкэ, зэхэтхэу чыпIэр хэхыгъэм къырыкюнхэмкэ, фэшхъафхэмкни «Вертикалыр» ишчытхъу аригъэIуагъ. Ти Лышьхъэу Къумпыил Мурат гъээзтымкни «тхъашье-тээпсэу» етиожы тшоигыу.

«Вертикалыр» хэтхэр дзэкъолхэм шьошэ дахэхэмкэ фэпагъэх, апкъхэр ишчыгъэх, физкультурэрэ спортымрэ апльых. НыбжыкIэхэм ашыщхэм офицер сэнхъятыр къыхахы, хэгъэгум иухумаклохэм ясатырахэхэе ашоигыу.

ГТО-м ишапхъэхэр игъэкъу-гъэнхэмкэ зэлүкIэгъухэм ахэлажхэхэрэм, лыыхъужь ыкъи лэжъэкъо щытхъум янэшанхэм афшынкъэхэу, псауныгъэ пытае яэу ныбжыкIэхэр зыпухэрэ Юрий Шестаковыр, Къэлэшьэо Аскэр, Къэлэшьэо Тимур, Павел Лобачевыр, нэмъикIхэм яофшэнэу агъэцакIэрэм осе ин ратыгъ, щытхъу тхыльхэр, нэпээпль шуухъафтынхэр афагъэшьошагъэх. «Вертикалыр» хэтхэм шыуашхэр аратыгъэх.

ЕМТЫЛЬ Нурбый.

Сурэтим итхэр: «Верика-лыр» хэтхэр аперэ чыпIэр хэгъэгум къыщыдээзыхы-гъэхэр.

ШышхъэIум и 11-р – физкультурникым и Маф

Адыгэ Республикэм щыпсэухэу лытэнэгъэ зыфэтшыхэрэр!

Физкультурникым и Мафэ фэшI тышьуфэгушо!

Спортым цыфым ыIэпкъ-лъэпкъ епсхъяа, ицыхъя нахь зытельхъяа ёшы, иIэдэбныгъэ хегъяа, теклоныгъакIэхэм афепIу. Ныбжьэу яIэм, сэнэхъяа къыхахыгъэм, лъэпкъэу къызыхъэкъыгъэхэм, динэу алэжъырэм ямылтыгъэу, нэбгырэ миллион пчагъэхэр спортым зэрэдунаеу щызэрепхых. Спортоменхэм ягъэхъагъэхэм ячыпIэгъухэр агъэгушлох.

Бэнэнымкэ, күшхъэфчэе спортымкэ, нэмъикъ спорт лъэпкъхэмкэ испортсменхэм якъоныгъэхэм республикир лъэшэу аргушо.

Физичесэ культурамкэ кIэлэгъаджэхэмрэ тренерхэмрэ мышкэ шуушIэгъабэ яI. Республиком спорт хабзэхэм якъэхъумэн ахэм ялахъяшко хашыхъэ.

Тиспортоменхэр лъэгэпIакIэхэм алтынхъэмкэ, физичесэ культурамрэ спортымрэ нахь апльынхъэмкэ ишыкIэгъе амалхэр зэкIе непэ республиком щызэрахъяа, зэнэкъоу зэфэшхъафхэр щызэхашаа. Тапэки спортым Адыгейим зыщегъэушшомбгъуэгъэмкэ ишыкIэгъе пстэури зэршэштым тицыхъэ тель.

Ныбджэгъу лъапIэхэр! Тыгу къыддеIу тышьуфэльюо псауныгъэ пытае шууйнэнэу, шуукlyачэ къыкимычынэнэу, тиспортоменхэм теклоныгъакIэхэр ашынэнэу!

Адыгэ Республикэм и Лышьхъэу Къумпыил Мурат

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу
Владимир НАРОЖНЫЙ

ШышхъэIум и 12-р — псэольшыым и Маф

Адыгэ Республикэм псэольшыымкэ иофишихэу, иветранхэу лытэнэгъэ зыфэтшыхэрэр!

Псэольшыым и Мафэ фэшI тышьуфэгушо!

Псэольшыымкэ экономикэм ильэнхъохэу мэхъянэшко зиIэхэм зэу ашыц. Аш изыткэл дэгьюу къошош эхъоньыгъэкъе шьольтырэ лъэгапIэу зынэсигъэр, цыфхэр аш ѿпсэунхэм зэрегшүүхэрэр.

Адыгейим ипсэольшыхэм гъэхъагъэ хэлъэу негэ яшьшэрыльхэр агъэцакIе. ПсэупIэхэм ятепль нахь дахэ хъунымкэ, цыфхэм яшыкIэ-псэукъэ зынэгъээтыгъэнэхэмкэ ахэм бэ ашIэрэр, лъэнъюо пстэумкни республиком хэхъоньгъэ егъэшыгъэнэм ялахъышу хашыхъэ.

Псэольшыхэм опытэу, шэнэгъэу, къурайныгъэу яIэр тапэки гухэль шхъяа — республикир нахь дахэ хъуным, аш исхэр нахьышуо псеунхэм — изэшшохын зэрэфагъэорышшэштим тицыхъэ тель.

Ныбджэгъу лъапIэхэр, псауныгъэ пытае шууйнэнэу, шуукlyачэ къыкимычынэнэу, Адыгэ Республикэми, зэдти Хэгъэгушхоу Урысые Федерациими апае иофишиоу ешүхъыжъэхэр ашышьушынэнэу шуффэтэо!

Адыгэ Республикэм и Лышьхъэу Къумпыил Мурат

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу
Владимир НАРОЖНЫЙ

Адыгейм и Лышъхъэ и предложениехэр гъогу картэм лъапсэ фэхъущых

Урысые Федерацием хэхъоныгъэ зэришыщт Стратегилем епхыгъэу Адыгейм и Лышъхъэ предложение заулэ кыхъыгь. Аш хэхъэх федеральнэ мэхъанэ зиэ инфраструктурэм ипсэуальэхэм яшынрэ ягъэкэжынрэ. Пшызэ шольырки, къалэу Краснодарки а проектхэм ягъэцкэн мэхъанэшхо илэшт.

Адыгейимрэ Пшызэ шольырэ ялашхэр бэмшигэу зызэ-локиэхэм, Адыгэкаалэ, Тэхъутэмийкье, Туцожь районхэр, Краснодар, аш кыпэуль муниципалитетхэр зыхэхъащхэ экономическэ агломерацием изэхэшэн тегущыагъэх. Агломерацием хэхъоныгъэ ышынымкэ иштикэгэ инфраструктурэ псэуальэхэу республикэм зигугуу кыышыгъэхэм федеральнэ мэхъанэ ялэшт. Ахэр зыгъогу картэм зэдыхагъэуцоцых.

«Урысыем хэхъоныгъэ зэришыщт Стратегилем республикэм игъю ыльэгъухэрэх хэхъехан алъэкшыт. Пшызэ шольыри мы лъэныкъомкэ къиддэлэжьэн ыльэкшыт. Шольыр пэпчэх хэхъоныгъэ зэришыщт лъэныкъохэр дгъэнэфэнхэр, цыфхэм ящыеклэ-псэу-кэ зыкъедгъээтэйнэу аш амал къытышт. Игъю тльэгъугъэ проект анахь шхьаалэхэм ашыщ Яблоновскэ лъэмьджыкээм ишын. Аш нэмькэу Урысыем хэхъоныгъэ зэришыщт Стратегилем къыдыхэлтигагъэу федеральнэ предложениехэр тишильэр щыгхырацынэу рапхъухагъэхами къадетгъашт. Ахэр электро-, газоэнергетикэм япсэуальэхэр гээпсыгъэнхэр ыки гээжыгъэнхэр, транспортным ыльэныкъохэр проект-

хэр пхырыщиагъэнхэр ары», — къыуагь Къумпыл Мурат.

Адыгейм и Лышъхъэ игъю зэрильэгъугъэм тетэу Урысые Федерацием хэхъоныгъэ зэришыщт Стратегилем ипроект хагъэхъагъэх гъогу инфраструктурэм ипсэуальэхэу федеральнэ мэхъанэ зиэхэр: автомобиль гъогу «Мыекъуапэ — Шыачэ» ишын, Ермэлхъаблэ укыкызы Мыекъуапэ къеклонлэрэ гъогум

игъекэжьын, къалэу Мыекъуапэ къезыуухэрэ гъогум ишын ухыншынрэ.

Джащ фэдэу проектым хагъэхъагъэх федеральнэ мэхъанэ зиэ энергетическэ инфраструктурэхэр: Афипскэ подстанцием игъекэжьынкэ проект-лъыхун ыофшынхэр гээцэгэлэжьэнхэр, газстанцием игъю «Новый Сад» зыфилорэм ишын.

Аш нэмькэу Адыгейм и

Лышъхъэ федеральнэ гупчэр хэпплээнэу къахильхагь Краснодарэ поселкэу Яблоновскэмрэ зэзыпхыщхэ лъэмьдэжэу Пшызэ тыралхъащым ишын; автомобиль гъогу А-146 «Краснодар — Верхнебаканский» зыфилорэм дэжэ гъогу зэхэкыншэхэр щыгъэпсыгъэнхэр, автомобиль гъогу А-146 «Краснодар — Верхнебакансэмрэ» М-4 «Донимрэ» Краснодар

къезыуухашт гъогум езыпхыщт лахыр шыгъэнэр, подстанцием «Новая» зыфилорэр гээпсыгъэнэр, подстанцием «Яблоновская», электроплинием «Афипская — Псы Фаб» гээцэжьыгъэнхэр; магистральнэ газрынкуюлэхэу «Березанская КС-Славянск-на-Кубани», «Анастасиевская — Новороссийск», поселкэу Прикубанскэм игазстанции, къуаджэу Хъаштыку игазстанции гээцэжьыгъэнхэр.

Урысые Федерацием и Правительствэ и Тхаматэ игуадзэу Виталий Мутко мызэу, мытлоу хильэнүэфыкыгь Урысые Федерацием хэхъоныгъэ зэришыщт Стратегилем изэхэгъэуцонкэ шольырхэм ашшэрэ мэхъанэ зэряэр. Документым къиде-льти шольыр пэпчэх хэхъоныгъэ зэришыщт лъэныкъохэр гээнэфэгъэнхэр. Федеральнэ гупчэм мы лъэныкъомкэ лэ-пыйэгу зэфэшьхафхэр аригъэгъотыщых. Урысые и Президентэу Владимир Путиним Федеральнэ Зэлукээм фильтэхыгъэгэ Тхыльым зэрээхигъэунэфыкыгъагъэу, экономикэм хэхъоныгъэ ышынным ар фэлорышшэшт.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ ипресс-къулыкъу

Къумпыл Мурат зэхэцкло комитетым изэхэсигъо зэрэктуагъэм къытегущылагъ

Шыгу къэтэгъэкыгь Адыгейр зызэхашагъэр ильэси 100 зэрэхүрэм игъэмэфэкын фэгъэзэгъэ комитетым изэхэсигъо мы тхамафэм щыагъэм Адыгейм и Лышъхъэу Къумпыл Мурат юбилей ыофхыбзэ шхьаалэхэм ялан къазращихильхагъэр.

Виталий Мутко а хуугъэ-шлэгээм мэхъанэшхо зэрилэр, Урысыем и Президентэу Владимир Путиним аш фэгъэхыгъэу Указ къызэрэдигъэкыгъэр хигъэунэфыкыгь. Указын диштэу Урысыем и Правительствэ иунашьохэм комитет зэхашагъ, аш хагъэхъагъэх хабзэм ифедеральнэ, ишьольыр къулыкъуухэм ялтыклохэр, Къэралыгъо Думэм идепутатхэр, Урысые Федерацием Федерациемкэ и Совет исенаторхэр.

«Адыгейр зызэхашагъэр ильэси 100 зэрэхүрэр дахэу хэдгээнэфыкын, къэралыгъо программэхэм амалэу къытагтырэр икъю дгъэфедэн фае. Урысыем и Президенти, федеральнэ правительствэри къызэрэддэхээр зэхэцкло комитетым изэхэсигъо ипротокол хэгъэхэгъэнхэр.

Адыгейм и Лышъхъэ игъю ыльэгъугъэ республикэм социаль-экономикэм хэхъоныгъэ зыгъэшыщт нэмькэ предложениехэри зэхэцкло комитетым изэхэсигъо ипротокол хэгъэхэгъэнхэр.

Гүшилээм пае, псаунгыгъэм икъэхуухмэнкэ игъю альэгъу Мыекъопэ къэлэ сымэджэцэм иотделение сабийхэр къызыгъихъуухэрэм джыри къат тешьихъэгъэнир, терапевтическэ отделение зыхэтишт диагностикэ гупчэ гээпсыгъэнир, жэгъэузхэм зыщяэзэштхэ диспан-

серыккэ къалэу Мыекъуапэ щышыгъэнэр.

Спорт псэуальэхэм яшынкэ мыш фэдэу предложениехэр къахыгъэх: мыльтэ зыхэтишт спорткомплекс Мыекъуапэ щыгъэпсыгъэнэр, шы спортымкэ Гупчэмрэ Олимпиадэхэм ахэлэжэштхэр зыщагъэхьазырырэ Кэлэццыкыу-ныбжыккэ спорт еджалыу В. Максимовым ыцэ зыхырэмрэ гээцэжьыгъэнхэр, цыфхэм япсаунгыгъэ зыщагъэптышт физкультуру комплекс-хэр Адыгэкаалэ, Джэдэж, Кошхэблэ, Шэуджэн, Мыекъопэ районхэм ашыгъэпсыгъэнхэр.

Культурэм ыльэныкъохэм Адыгэ Республиком и Лъэпкъ музейрэ концерт залеу «Налмэсымрэ» ягъэкэжьынкэ, культурэмкэ учреждениехэр къудажхэм адэтхэр гээцэгэжьыгъэнхэмкэ амалэу щыагъэхэм зэхэсигъом щатгушыагъэх. Аш нэмькэу предложение

къахыгъэ зы щышыгъэ гъогум техъэрэ ныбжыккэхэм зызьшээзгарагъэтхэшт Дворец Мыекъуапэ щыгъэпсыгъэнэр, Теклонгыгъэм иурамрэ Адыгейм икъэлэ шхьаалэ ивокзал къыпэулыр чыгылэхэмрэ гээцэжьыгъэнхэр.

Зэхэцкло комитетым изэхэсигъо Адыгейм къыхыгъэ нэмькэ предложениехэми щатгушыагъэх. Ахэр зыфэгъэхыгъагъэхэр къалэу Мыекъуапэ иукибэзальхэр гээцэжьыгъэнхэр, Мыекъуапэ къезыуухашт автомобиль гъогум иятонэрэ, ияшэнэрэ лахыр гээцэжьыгъэнэр, автомобиль гъогу А-160 «Бжээдигъухабл — Адыгэкаал» зыфилорэм илах гээцэжьыгъэнэр. Зэхэсигъом ипротокол джащ фэдэу хагъэхъагъэх автомобиль гъогу А-146 «Краснодар — Верхнебаканский» зыфилорэм гъогу зэхэкыншэхэр щыгъэпсыгъэнэр, мэшкоу «Адлер — Мыекъуапэ — Адлер» зы-

фиорэр станцием «Хаджэхьум» нэснинэу, псыхью Шхьэгуашэ инэпкхэр гээпйтэгъэнхэр.

Туризмэм ыльэныкъохэм федеральнэ ведомствэм пшьэрль фашыгъэ туристичес-рекреационнэ кластэрэу «Зихия» зыфилорэр федеральнэ программэу «Туризмэм Урысые Федерацием зыщгээшьомбгүгъэнхэр» зыфилорэм хагъэхъанэр, Лэгъо-Накъэ къушхъэ курорт щатгэпсынэр.

Урысыем и Правительствэ и Тхаматэ игуадзэу Виталий Мутко Адыгейр зызэхашагъэр ильэси 100 зэрэхүрэм фэгъэхыгъэ ыофхыбзэ шхьаалэхэм язэхэшэн пае мыльку тедээ къыхэгъэйгъэнхэмкэ амалэу щыагъэхэр зэргэшшэнэр федеральнэ министерствэхэмрэ ведомствэхэмрэ ялашхэр пшьэрль афишигъэ.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ ипресс-къулыкъу

Янахъыбэр хъазыр

Республикэм иеджаплэхэм ильэсүкцэлэхгүррагъэжъэжынкээ къэнагьэр бэл. Мы мазэм и 7-м къышегъэжъагьэу ахэр ильэсүкцэлэхгүр замээрэфхэвзыхэр зыупльэктүрэ ыкчи зыштэрэ комиссием тооф ешлэ. Аш хэтых МЧС-м, МВД-м, профсоюзхэм, гъэсэнгъэмкээ Министерствэм ыкчи муниципальна гъэлорышаплэхэм ятофышэхэр.

Еджап! Экэм щыкылагъэ имылэу илъесык! Е еджэгъум фэхъа-зырхэри, джыри гъэцэк! Эжъын тофш! Эн мыинхэр зищыклагъэхэри ахэтых.

2018 — 2019-рэ ильээсүкің еджэгүм Адыгеим иеджаплэхэр фытегъэпсыхъэгъэнхэм пае республикэ ыкы муниципалитет

бюджетхэм сомэ миллион 70-рэ къатлупшигь. А ахъщэмкэ еджа-плэхэм гъэцкэлжын ювшлэнхэр аацызехашагъэх, еджаплэр машлом ылъэныкъоктэ щынэгъончъэу щытынным пае ишкэлгээ псэуальэхэр, автобусхэр, кэлэеджаклохэм атгээлсыхъэгээгь столхэр, пхъэнтлэклихэр, доскэхэр, шкафхэр ыкын нэмийкти псэуальэхэр аащфыгъэх. Гъэцкэлжын ювшлэнхэр зиуухыгъэхэм непэ классхэр, корилорхэр, къагъэцэбзэжыхъ.

ридорхэр квагээжээзэжыхээ, еджэлээ кабинетхэм ящикигээ псэуальзэхэр арагьэуцох.

Республикэм иеджап!эхэм янахыбэм спортзалхэр язэх. Арышь, непэ еджап!эм спортзал е актөв зал имылэу кызыншолгээшыгъяау щитми, аш фэдэхэр джыри щы!эх. Ахэм ашиг Мыекьюп лицеен N 35-р. Еджап!эр, адрэхэм ялытыгъэмэ, зашыгъэр бэшлагъэп, ау спортзал хэтэу агъэлсыгъэп. Аш кыяхэк!эу физкультурэм иурокхэр зэхээшгээгъяае хүүщтигъэх. Адыгейим ыц!эк!э Къэралыгъо Думэм идепутатэу хадзыгъэ Владислав Резник блэк!ыгъэ ильэсүм еджап!эм ипащи, к!элэгэгъаджэхэми, ны-тихэми лъэ-lyuk!э зызыфагъазэм, Ыпы!эгъу къафэхкууль. Еджэлэ щагум унэ шъхъафэу спортивнэ залитурэ бассейнрэ зыхэтиштхэм ишын ильэс еджэгъоу блэк!ыгъэм ик!эуххэм адэжь аублагъ. Бэшлагъэп зырагъэжъагъэр, ау зэпымыоу псэольш!хэм Ioф щаш!э, унэр джы псынк!эу агъэлсыгъэр псэуальзэхэм афэмидэу,

Джы мы ильэсым Джэдэжэ районным ибюджет сомэ миллион-рэ мин 600-рэ къыхигъэкыгъ актовэ залыр агъэспынэу.

Ахъщэу къатуptyыгъэмкіэ дэпкъхэр штукатуркэ ашыгъэх, шъхъангъупчъэхэр хагъеуцуагъэх, джэхашъом плиткэ тыральхъягъ, клашьор klalylnlagъ. Нэбгырэ 250-рэ зычлэфэшт актовэ залыр ильэсцыкіэ еджэгъум ехъуллэу аухынэу гухэльял. Еджаплэм мы ильэссым азэрэ классым нэбгырэ 45-рэ къэклошт, ар класситу хъушт. Адрэ ильэсхэм ялтыгъэмэ, ар нахьыб.

Станицэу Джаджэм дэт еджэ-
пилтүүм ятеплээ агъэдэхагъ,
унэхэм плиткэ къарагъэпкыыгъ,
къызыкIэшхырэ унашхъэхэр
«адыжыгъэх». Ащ фэдэу мы
районымкэ поселкэу Гончар-
кэм, станицэу Келермесскэм
яеджапIэхэм тъэцкIэжын Ioф-
Шэнышхохэр ашыкIуагъэх.

Тэхъутэмыйкъое районыр анах инхэм аацыш, аац еджэ-

2018 — 2019-рэ
ильэсүкІэ еджэ-
гъум Адыгеим
иеджапІэхэр фыте-
гъэпсыхъэгъэнхэм
пае республикэ
ыкІи муниципаль-
нэ бюджетхэм
сомэ миллион 70-
рэ къатІупщыгъ.

Пэ 21-мэ ыккι ахэм якъутэми 2-мэ юф щаштэ. Ильээсүкэл еджэгъум ахэр фагъэхъазырынхэм пае сомэ миллион 11 афатуущыг. Аш щыщэу мин 980-р еджап!эхэр щынэгъончъэнхэм пэуягъэхъаг. Чэухэр къашыхъагъэх, камерэу ач!этхэм ахагъэхъуаг. Ахэм яоф-шлакэ лынгэлэгъэн амал язным сомэ мин 600 төфагь.

ЫпшъэкІе къызэрэшытIа-
гъэу, еджапIе пэпчъ гъецкэ-
жыын IофшIэн зэфешхъафхэр
щэкloх. Зым ишхъанъупчъэ-
хэр зэблахъух, адрэм икотель-
нэ кIэу егъэуц. Ащ фэдэу
Щынджые гурьт еджапIем ико-
тельнэ агъэцкIэжы, Iахъэ-
хэль мылькукIе мыш спортзалыр
щаgъэцкIэжы. Мы районым
иеджэPИхмэ оргтехникэ кIэу
зэрагъэгъотыщ. Афыпсыэ гу-
рьт еджапIем автобусыкIе къы-
фащэфыщ. Поселкэу Кубань-
строй, къуаджэу Хъаштыку ыкIи
къутырэу Хомуты къаращызэ
кIэлэеджакIохэр мы еджапIем
къащэх. Мыгъэ районымкIе
кIэлэеджэklo 250-м ехъу псэу-
пIе 13-мэ автобусибгуумэ къа-
ращызэ ашIыщт. Автобусхэм
языт шапхъэхэм адештэ, ГЛО-
НАСС-м епхыгъэхэу Iоf ашIэ.

Ильээсүкээ еджэгүүм Тэхүүтэмькьеэ районым иеджапэхэм күлэеджэкээ минибгүум ихуу къякылээжьышт. Ахэр зынщеджэштхэр Ѣынэгъончээу, зипсаунгызэкээ ялгэгүүхэм аклэмыхъээрэмкээ Ысырфэгъо Ѣынтынхэм пащэхэм анаа тырагьеты.

Шышъхъэум и 12-р — псэолъэшыим и Маф

Іофэу пшірэр угу рехымэ...

Псэолъэш сэнэхъатыр ильесишъэ пчагъэкэ узэкіләбәжымэ къэхъугъэу, уахтэ тешіе къес щыләнгъэм нахь ишыклагъэ хъухэрәм ащыщ, неуышырә мафәми ащ кызэрәштымкіләштүм щеч хэльэп.

Ар сидигъоки йошшәен щытыгъэп, непи, технологиякіләхэм яльехъан, кынныгъоу къыхэнагъэр макләп, пшъедәккыжышишо зыхэлхэм ащыщеу альытэ. Псэолъэш сэнэхъатыр шу дәдэ зыльэгъоу а лъэнекъомкі гъесенгъэ зээзыгъэгъотыгъэр ары нахыбэрәмкі ащ къыхэнажъэу, къин пстәури къизэпичыз, ильегаплә нэсырәр. Мы профессиональна мәфәкым ипэгъоклә ащ фәдә цыф гушыгъэту тызыфхъуугъэр.

Мәркәзэ Аслан псэолъэш хъызметшапләу ОOO-у «Ремстрайсервис» зыфилорәм ипаш. Джыри кілэ зиххөгъоу еджапләм чэсигъэ псэолъэш сэнэхъатыр ыгуїкэ къызыхехым. ышнахыжъхэм ащыщу ащ рулахъэрәр ары щисе фэхъугъагъэр. Къызыхъугъэ къуаджэу Хъатыгъужыккуае игурит еджаплә ыуж инженерн-псэолъэш институте Ростов-на-Дону дәтүм щеджагъ. Ар къуухи 1982-рэ ильесим Адыгейм къызэгъэзжыйм, «Адыгпотребсоюзм» епхыгъэ псэолъэш хъызметшапләм (ПМК) мастерөү щыригъэжъэгъэр, нэужум прорабыгъ, организацием инженер шхъэләгъ, ипэшагъ... А һенатләм լутызэ, къералыгъом зэхокыныгъабау къызыхъухэрәм адиштэу, 1998 — 1999-рэ ильесхэм хъызметшапләр хэушхъяфыкыгъэу, ежь зызыгъыж предпринятие ОOO-у «Ремстрайсервис» хъугъэ.

— Къералыгъоу узщыпсэурәр чыпілә къин итымә, ори йошшәныр къыпфэпсынкіләштәп, — ыуагъ Аслан. — А ильесхэр къинигъэх, йошшәныр мәклагъэ, цыфхэм ләжъаплә ильом зэрятмытышурәр пстәумә анахь дэйгъ. Псэолъэшым иошшәен клочлабэ хельхъэ, ащ иунағо зэригъешхэн емитынир цыфыгъэп.

Ыгу клоңдуи уахтэ къызэрхекъыщтыгъэр ыушшәфырәп,

ащ нахь хэмьләу къинигъохэм зыкъаригъеуфенәу, зыкъытынәу зыпареки зэрэмыгупшигъээм джы зэрэкэзгүшүкүрәр къыхегъещи. Къинигъоу а уахтэм къыздыхыгъэхэр къизэпичынхэш, къизэрэхекъыщтыр ары ышхъе ильзэптигъэр. Бэрэ зэрэгупшиэрэм, чэши мафи иошшәен ыуж зэrimыкырэм, туйбытагъэ хэльэу игухэлхэм зэрякыланләрэм шуягъэ къатыгъ — «Ремстрайсервисыр» зыпк итэу, хэхьоногъэхэр ышыхээз лыкытотэрэ псэолъэш хъызметшапләхэм ащыщ хъугъэ.

Унакхэм яшын, ягъекләжын ыки ятъецкәлжын зэрэптилым имызакуо, цех зэфшхъафхэр илэх. Гушшәен пae, хъызметшапләм бетонэу ащ хэшшыгъэу гүгъэфдерэр зэкіе ежхэм къыдахъекъи. Аслан къизэриуагъэмкі, ильесихкі узэкіләбәжымэ цехыр агъэпсигъ, клочлешши илэу ѿйт, зы сменэм куби 160 — 180-рэ къыдегъекъи. Ащ нэмыкіеу пластикэм хэшшыгъэ шхъаныгъупчъехэр

къызщашихъэрэ ыки гъучыр зыщишэхагъэхъэрэ цеххэр ялэх, техникиу псэолъэшынш щагъефедэрэм инахыбери ежхэм яй.

Адыгейим иминистерствэхэм, федеральна къулыкъу зэфшхъафхэм япхыгъэ псэуальхэр Республикаш щызышыгъэхэм ыки щызыгъэцкіләжыгъэхэм хъызметшапләр ащыщ. Гушшәен пae, УФ-м Пенсионкіләм ифонд и Къутамэ иотделениехэр зычэтищхе унэхэр Джэджэ, Мые-къопэ, Кошхэблэ районхэм ыки Адыгэхъалэ ащагъеуцугъэх. Хэгъэгү клоң йошхэмкі Министерствэм епхыгъэ псэуальхэр, медицинэм, гъесенгъэш яуч-

гупчэм пэмьчыжъеу фэтэрбэу зэхэт унэ щырагъэжъенеу фитыныгъэ къаратыгъ.

— Мыш фәдэу цыфхэм ямьльку зэхэлкіе тшынену зисэхъуухъэм, къыхэлжъенхэм сицъхе тельтигъэп, ау гу тесшыкы сифежъэгъягъ, — ыуагъ Аслан.

— Кризисим къинигъоу къыздыхыгъэхэри, цыфхэм ямалхэм къазэрэшыклагъэри мыш дэжым къышыдэслэгъягъ, ау сэ зэрэсмылоу йофыр хъугъэ. Цыхъэ къитфаши къыхалхъаагъэш, «тхъашуугъэпсэу» ясомэ сшоигъу, тэри къызэрэтщыгъу гъягъэр къедгъешшыпкъэжынным тыпиль.

сым къыклоң нэбгыре 80 фэдизмэ йошшәеплә чыпілә къареты. йошшәенеу яләм ельтытыгъэу а пчагъэр нахь макләм е нахыбэ хьоу ары Аслан къызэриуагъэр. Сыд фэдизмэ йоф аргъашәми ялжъаплә игъом артыныр шоңи зимишэ йофу ежыркі зэрэштүм къыкигъетхъыгъ.

— Апэ зыщедгъэжъэгъэ зильесэу зигугуу къесшыгъэхэм афэдэжъэп джы, — ыуагъ Аслан. — Непэ псэолъэш отраслэм къералыгъор мымаклеу къыдеи, тиошшәен къезгъэпсынкіләрэ законыбы щылә хъугъэ. Гушшәен пae, нахыпеклә бюджет мылькукіе псэуалье горэ дгъэуцугъэми, ахъщэр ильесим ыклем нэс къытатыжыми тезэгъыштыгъ. Джы мылькоу объектым пэхуащтыр хъазырэу ащ ишын етэгъажъэ, зыпареки гужуагъэ хъурэп. Ащ ишыагъэкіе цыфхэм илжъаплә игъом ятэтышь.

Цыфым исэнхъят лъешу шу ельэгъумэ, къинеу хэлъри зэхимышләу, мытхъаусыхэу, гухахъо хигъуатээ зэригъэцэкіләштүм ишыхъат Мэркэзэ Аслан. Ар зипэшэ хъызметшапләр зыпк итэу мэлажъами, агъэуцунеу рахъуухъэгъе псэуалье ишын зэнэхъокуу шыклем тетэу къыдэхъынним изакъоми լәшхэз эзэрэшмитыр, псэолъешынним ибэдээршыплә чыпілә гъэнэфагъэ щыуубытыныш, ильесыбэхэм къаклоң ар къебгъешшыпкъэжынныр зэрэмпсынкіләр, нэмыкі къинигъуаби зэрэхэтыр къэшшэгъуаеп.

— Къинигъо горэ зыхэмийл йошшәен щыләп, — къыуагъ Аслан ахэм ятугъ зытэшьим. — йофу пшіэрэр угу рехымэ, а зэпстәури зэхашшэрэп.

ХҮТ Нэфсэт.

Сурэтхэм артыхъэр: ОOO-у «Ремстрайсервисим» ипашу Мэркэзэ Аслан; фэтэрбэу зэхэт унэу Мые-къупэ ирайонэу «Черемушкэм» къыща-шыгъэр; Мые-къупэ илицеу N 35-м щагъацурэ псэуальэр.

Сурэтхэр լәшынэ Аслан тырихыгъэх.

ҮЗЭКЬОТМЭ — УЛЬЭШ

Шылэх цыфхэр пэцээ Іэнаттэм үүтхэу, ежь ашхьээ нахь чыжьэу мыпльэхэу. Ахэм зыпарэки афэдэп Блащэпсынэ көдже псэуплэм ипащэу Щыкъ Бисльян. «Иофшлэн Тхэм кыфигъэхьуг» зыфаорэ цыфхэм ар ашыц.

Блащэпсынэ и Мафэ Іоныгъом и 22-м хагъэунэфыкъинэу тыраубытагь. А уахтэм нэс Иофшлэнхэр аухынхэу мэгугъэх.

асфалт даригъэлхьацт. Мы уахтэм ехүулэу жыхэр ыа-хыхыгъэу еджаплэм ишагу гучу хэгээ дахэкэ кьашхьээ. Михэм анэмийкэу футбол ёштэ-

— Хэбзэ ахьцэм синэсырэп, гъэцкэлжынхэр, гъэцкэлжынхэр зэкээ зэрэтийхэрээр лъэклээхэу куудажжем щыц калэхэм ямыльку. Ахэми, къарыктээ

Ионыгъом ильэс хууцт аштхаматэу юф зишээрэп. Ыгүи ыпс итыгъэу къуаджэу зипашэм щыгэсурэ цыфхэр зэригъэрэзэштхэм, ишүагъэ зэраригъэцкыщтим мыпшыжьэу ар үүж ит. Сыд федэр лъэу яэу къоджэдэсхэр пащэм ekolplataххэми, зыпари джэуалынччэу кыыгуягъэкыжырэп, зэкэими ekolplakэ тэрээ къафегьоты. Ыгуягъэм епцижырэп. Аш пае цыфхэр аш лъэшэу фэрэзэх, шхъэкэлэфенгъэшхуи фашы. Бисльян иофшлакэ нафэ къэзышырэп непэ къуаджэм итеплээ нэрэтийгэу нахьшш ылгэныкокэ зэрэзхэхьокырэр ары.

Мы мафхэм Блащэпсынэ щыжьют, къэмышлэжынэу къоджэ гупчэм гъэцкэлжын Иофшлэнхэр Ѣшклох. Блащэпсынэ ыныбжь ильэси 150-рэ зэрэхьурэм яшыгкъэу зыфагъэхьазыры.

Чылэм дэсхэм садээ-пилэнэу, къуаджэр гээдэхэнэу ары мурадэу сиагъэр тхаматэу сиыкызэком, ашкэ сикъоджэгъу калэхэм къыздырагъэштагь, — elo Щыкъ Бисльян. — Мын сиыкызхыгъу, сиыгэсэу, къуаджэм сиыг фэузы. Тхаматэу юф пшэнэр зэрэмгысныкээр дэгэуо къызгурьоштыгъэ. Сыда пломэ чылэм гумэкыгъу, ээшлэхэнхын фэе юфэу дэлхэр бэ. Ахэр дэгээзжыгъэхэнхэм мыльку дэгьуи ишыклагь. Ау, гукъа нахь мышлеми, ахэм атэлтията-гъэу къоджэ советым ибюджеет мылькушо къыфатлупшырэп. Арэу щытми, сиыгкэ сиыфхэзэрэу мы Іэнаттэм сиуухьагь.

Бисльян 2004-рэ ильэсийн къынчжээжьагьэу пшэдэгжыжьеу ыхьырэмкэ гүнэнкэ гъэнэфагьэ зилэ обществэу «Строитель» зыфилорэм ипащ. А лъэхъянам къынчжээжьагьэу зээжээжьагьэу тэтэу тендэр къыдихызэ, поселкэу Майскэм ыкы Кошхаблэ къатитлу-щэу зэтэт унэхэр адишыхьагъэх, культурэм и Унэ аухыгъэ шапхъэхэм адиштэу зэтедгээпсихьагь. Гъэцкэлжын Иофшлэнхэр Мэркъээзэ Аслын зипэцээ фирмэу «Ремстройсервис» зыфилорэм зэшүихьгъэх. Кошхэблэ район администрацием ипащэу Хъамырээ Заур ахьцэ къытити, аш пхэнтлэкоу чиэтыштхэр чынчжээжьагь. Джыри музыкальнэ Іэмэ-псымэхэр тфищэфынхэу тигъэгүгъагь. Аш нэмийкэу Блащэпсынэ ыныбжь ильэси 150-рэ зэрэхьурэм итэгъокэу Къумпил Мурат шүхъяфтын къыт-фишигъагь. Клэлэцыкыу плошадкэ зэтэгээпсихьагьэ къоджэ гупчэм къытгыдарижээшхьагь. Пчыхъэ къэс мыш клэлэцыкыу хэр шэджэгхү, ягушгогьошху. Ашкэ Лышихъэм лъэшэу тиферэз, тхьеагъэз-псэу, — elo Бисльян.

Псэолъэш сэнхьатыр илэ-бытыгэу къоджэ Советыр зычэт унэм апэ гъэцкэлжын Иофшлэнхэр Ѣшкэлжэхэн ыу-лагь. Советыр зычэт унэр

къоджэдэсхэм анал, аш теплээ тэрээ илэнэм фэшл аригъэукээбэгъагь, чыгыгъэу дэтыгъэхэр даригъэупкыгъэх. Ежь ифирмэ иахьцкээ кабинет заулэмэ гъэцкэлжын дэгъухэр аришыллагъэх.

— Блэкыгъэ ильэсийн республике бюджетым къыххэгъэх ахьцэу сомэ миллиони 10,5-рэ Адыгэим и Лышхъэу Къумпил Мурат къытфитлупхи, культурэм и Унэ аухыгъэ шапхъэхэм адиштэу зэтедгээпсихьагь. Гъэцкэлжын Иофшлэнхэр Мэркъээзэ Аслын зипэцээ фирмэу «Ремстройсервис» зыфилорэм зэшүихьгъэх. Кошхэблэ район администрацием ипащэу Хъамырээ Заур ахьцэ къытити, аш пхэнтлэкоу чиэтыштхэр чынчжээжьагь. Джыри музыкальнэ Іэмэ-псымэхэр тфищэфынхэу тигъэгүгъагь. Аш нэмийкэу Блащэпсынэ ыныбжь ильэси 150-рэ зэрэхьурэм итэгъокэу Къумпил Мурат шүхъяфтын къыт-фишигъагь. Клэлэцыкыу плошадкэ зэтэгээпсихьагьэ къоджэ гупчэм къытгыдарижээшхьагь. Пчыхъэ къэс мыш клэлэцыкыу хэр шэджэгхү, ягушгогьошху. Ашкэ Лышихъэм лъэшэу тиферэз, тхьеагъэз-псэу, — elo Бисльян.

Пащэм къызэртфилотагъэмкэ, къоджэ гупчэм, ыснэ цыкыум, советыр зычэт унэм теплээ дахэ яэу шыгъэнэм пае мы Иофым хэшьыкы физиэ

циф къыригъэблагьи, эскиз аригъешыгь. Чылэм дэс кілэ чанхэм, спонсорхэм ар зарегъэлтэйум агу рихыгъыг ыкы Бисльян къыдьырагъэштагь. Шхъадж имылькукэ ишыщтыр къыхихи, бюджет ахьцэм емылхэу, Иофшлэнхэр рагъэжьагьэу къуаджэр агъэкэлэрэп. Культурэм и Унэ теплээ дахэ илэу загъэцкэлжым, щагум дэлт плиткэр аш димыштэжэу ылтыги, Дондуковскэ элеваторырм итхаматэу Болэкъо Мухъамед зыфигъэзагь, джы кілэу квадрат 1000-м ехъоу плиткэ дарагъалхъэ. Үлпэкли тэлтигъэ плиткэри ильэси 10-кээзэлэбэжкынэ Мухъамед ары тирызгъэлхъэгъягъэр. Сметэри, лэжапкэри аш ыпшээдэкы. Аш нэмийкэу пынэ цыкыум икъеркыу ыгъэпсихынэу Мухъамед ынх ихъагь. Үлпэкли имылькукэ мыш плиткэ даригъэлхъэгъагь, джыри пынэ цыкыум къикэу беседкэхэм якъуалэу тыраигъэлхъанэу гэгэхьазыры. Аш нэмийкэу гупчын зилэ Ныр Адам плиткэ квадрат 2350-рэ асфальтэ мы чылгээн тыраигъэлхъацт.

Дышьэкэ Адам имылькукэ мэшитым, клубым, советым яшагхэр дахэ зэхэшьхъэгъэ гучу чэумкэ къешихъэх. Псэолъэш фирмэм ипащэу Болэкъо Нурбый иахьцкээ еджаплэм ихъурэягъекэ бардюрхэр зэблехъу. Нэужум Ныр Адам аш

пэ цыкыум агъэкэлжы, алтырэгүү уцышьор зэблахъу. Джащ федэр гупчын зилэ калэхэм Хъамын Налбай, Альхъо Заурбек, Болэкъо Мурат, Тхъагъу Мухъарбек, хыльзэшээ машнэхэм арыс калэхэр, мэшитым къэклорэ кэлакэхэр, шхъадж иамал къызэрихъу, ылпэлгүүшо къафхэхъу.

Хъаджырэкъо Аскэрбий ежь иахьцкээ урамэу Калининий икъихъагъэкэ асфальт тыраигъэлхъагь. Аш нэмийкэу Кошхаблэ щыпсэурэ спонсорэу Шеуджэн Ибрахимэ урамэу Полевоим тет кэлэццыкыу ыгын-пээм екъолпэрэ гъогур асфальт ышыгъы. Урамэу Болэкъо Сэлмэн ыццээ зыхырэм игъэцкэлжын федэральнэ программэм хагъэуцаагь ыкыи аш ипроект агъэхъазырыгь. Аш сомэ миллион 17-м ехъу пэлхъанэу къальтиягъ. Аш нэмийкэу кэлэццыкыу хэр еджаплэм зэрекъолпэрэ гъогур, урамэу Къошым ыццээ зыхырэм къынчжээжьагь. Гүхэлээр ялхэм ашыц программэм хагъэуцоньш, фельдшер-мамыку ызаплэ кілэу ашынныр.

Блащэпсынэ цыф къызэрькыу дэсхэм яшылэхэл-псэу иахьцэхьу шыгъэнэм пащэр фэбанэ. Цыфхэм ар дэгэу зэхашэе ыкыи зэрэфэрэзэхэр къынчжээжьагь. КИАРЭ Фатим.

къыддэлэпшэхэрэми «тхашуу-гээжьэпсэу» ясэо. Ильэсийн тельтиятаа тибюджеет ахьцэу къыфатлупцырэп миллионынхэдээ. Ехъу электичествэм, гъэстныгхэм, урамхэр къызэрдгээнэфхэрэм, лэжапкээм апэлтэгъэхъэ. Культурэм и Унэ ишыгыни ахьцэшхо төфэ.

Блащэпсынэ и Мафэ Іоныгъом и 22-м хагъэунэфыкъынэу тыраубытагь. А уахтэм нэс Иофшлэнхэр аухынхэу мэгугъэх. Блащэпсынэ щыцхэу Мыекьюа-пэ дэсхэр, нахьыжхэм я Совет хэтхэр зэхгүүцэлжээ, мэфэлкээ тильтээжьээ зыфагъэхьазыры. Блащэпсынэ цыф цэрийхээр, зэльашлэхэрэд мыймаклэ къыдэхьыгъэх, ахэр мэфэлкээм къырагъэблэгъэштых, агъашоштых.

— Зэкээ зыклатшэрэп къоджэдэсхэм, къыткэлжэхъэрэлээжжээ апай, — elo Бисльян. — Тымыулытэжьэу, тшхээ лягээ ытэгъэу хялкэхэм тапэгъо-кын, ыснэ цыкыум едгэблэгъэнхээ тълэкынэу ары тызыкэхъопсырэ. Мы Иофымкээ къызэдэзэгъэштэгээ сикъоджэгъухэм сафэрэз. Ильэс пчагъэм амьшлагъэр зы ильэсийн къынчжээжьагь. Арэу щытми, тигу дгъэлодырэп, «Узэктэмэ — ульэш» elo. Ары зэкээмэ анахьшхялэр.

Ежь Бисльян ифирмэ ахьцээлжээ, къыткэлжэхъэрэлээжжээ апай, — elo Бисльян. — Тымыулытэжьэу, тшхээ лягээ ытэгъэу хялкэхэм тапэгъо-кын, ыснэ цыкыум едгэблэгъэнхээ тълэкынэу ары тызыкэхъопсырэ. Мы Иофымкээ къызэдэзэгъэштэгээ сикъоджэгъухэм сафэрэз. Ильэс пчагъэм амьшлагъэр зы ильэсийн къынчжээжьагь. Арэу щытми, тигу дгъэлодырэп, «Узэктэмэ — ульэш» elo. Ары зэкээмэ анахьшхялэр.

Ежь Бисльян ифирмэ ахьцээлжээ, къыткэлжэхъэрэлээжжээ апай, — elo Бисльян. — Тымыулытэжьэу, тшхээ лягээ ытэгъэу хялкэхэм тапэгъо-кын, ыснэ цыкыум едгэблэгъэнхээ тълэкынэу ары тызыкэхъопсырэ. Мы Иофымкээ къызэдэзэгъэштэгээ сикъоджэгъухэм сафэрэз. Ильэс пчагъэм амьшлагъэр зы ильэсийн къынчжээжьагь. Арэу щытми, тигу дгъэлодырэп, «Узэктэмэ — ульэш» elo. Ары зэкээмэ анахьшхялэр.

Критикым иеплъыкI

Тыгъэр ичЛыпIэ еуцожьы

Зэрэхабзэу, сид фэдэ литературэ шыпкы хуугъэ-шагъэр сидми сурэт шыгъэу кыгъэльэгъо закъоу щитэп. Ащ хэт лыхъужжэхэм язэфыщтыкIэ цыфыгумрэ цыф акылырмэ къапкырыкIызэ къегъэльягъо, ащ нэмийкIэу тхыгъэм еджэрэми гупшисэу ышыщтыр кыдельтэ.

ХОХОКИО Фатим.

ГутIэ Саныет
Ипрозэ гумэ-
кIыр пхырэкIы,
ау гутъэу нафэу
къэмыйльягъорэм
шIокI имыIэу зызэ-
риушъомбгъущтым
ущеgeгъугъы.

Джащ фэдэ шыкIе-гъэпсыкIэр
ары купкIэу илэр лIешIэнткIэм
зыщызыушъомбгъурэ литературам. АдыгабзэкIэ тхыгъэхэм
ахэлхыагъэу ахэлыхх хышъэмре
поэзиемрэ.

Лъепкь тхаклоу ГутIэ Саныет, идеологием ильэнтихэм зэхъокIыныгъэхэр защифэхъурэ лъэхъаным тхэнэр эзигъэжьагъэм, ащ фэдэ шыкIе-гъэпсыкIэр ары ыгъэфедэр. Хышъэмх ахэль къеуакIе-гъэхэр ащ итворчествэ шыпхырыщыгъ, ары пакIошь, анахыбэу узыщуалIхэрэм ар ащыц. Ару щыт нахь мышъеми, авторым къытфилотэрэ хышъэр къызщыхуу-гъэ совет лъэхъаным изытетыгъэ пачыжь. Ащ итхыгъэхэм лыхъужжэхэм шхъбаалуу ахэлхэм ашыщых Шункыр, Тыгъэр, Күшхъэр, Чыгыр, Чыгур ыкIи нэмийкIхэри.

Тхаклом игупшисэхэр къыриотыкIыхэ, ыгу щышIэрэр къыгъэльягъэ зыхъукIе, совет хабзэм шыпсэу-гъэ цыфым гупшисакIе илгъэм текы. Мыщ дэжым эхж тхаклор арими, къыгъэльэгъэрэ лыхъужжыр арими уцыж зэхжихыагъэхэм ахэлхыагъээ ошьогум зыфещи, чыопсэу зыхэтам гущи-гъэ фэхъу шоингоу, ащ кIехъопсы. Күшхъэтхыр къыхехы, хуугъэ-шагъэм ахэлхыагъэ ашы, игупшисэ ильэсипш пчагъэхэм чыгэу зызыиэти күтэмэ жуугъэу зызыушъомбгъужъэм фэд. Джары ащ фэдэ лыхъужжыр совет хабзэм ильэхъан тизэсагъэм зыкIитехирэр, ащ илофшIэгъу мафэ е хызметшIалIм гъэхъагъэу ышыгъэхэр къызэфихы-съжхэрэп. Ащ фэдэу чыоп-

сымрэ цыфыгумрэ язэфыщтыкIэ къэгъэльэгъэнэр лъэнтихэм зыхъукIе, сида зыпIокIе, еджэрэм къызэрэгурьорэр нафэп. Тхыльеджэм, нахьы берэмкIе, лыхъужжэхэм язекIуакIе, хуугъэ-шагъэу къыгъэльягъорэр авторым зэригъэпсырэм зашигъэгъэзэн закъор ары къыфэнэжырэр.

Налщык щыпсэуэрэ шлэнгъэлэхъэу Абээ Албэчэрэ Ахъумет Джульетэрэ 2015-рэ ильэсийм «Адыгэ бзыльфыгъэ тхаклохъэр» зыфилорэ тхыльыр къыдаагъэкIыг. Ахэм къызэрратхырэмкIе, ГутIэ Саныет лирикIэр зыхэль итхыгъэхэр апэу гъэзетэу «Адыгэ макъэм» ыкIи журналау «Зэкъошнагъэм» къащихиутигъэх. БлэкIыгъэ лIешIэгъум ия 80-рэ ильэсхэм къащегъэжьагъэрэ ащ игущыи хахь фэхъуугъ, ылжым ар нафэ къашыгъ къыдигъэкIыгъэ тхылъхэм: «Къеблагъ» (Мыекуалэ, 1992), «Уаипчъ» (Мыекуалэ, 1997), «Шлэнгъэ шэф» (Мыекуалэ, 2004), «Тхыпхъэ» (2008). Ару щыт нахь мышъеми, тхаклом ихудожественнэ творчествэ чъэкъуагъэп. Непи ащ хахь ешы.

Авторым прозэм зызэрэфи-щирэр къуушыхъатыг «Ошьогуитум азыфагу» зыфилорэ тхыльэу 2012-рэ ильэсийм къыдигъэкIыгъэмкIе. Мы тхыльым ылъансэр прозэм ижанра цыкIу, «новелла» в «миниатора» зыфалорэр ары. Ау ежж тхаклор ащ эссе-романкIе едажагъ. Тхыгъэм лыхъужжыр эхтхэр, хуугъэ-шагъэу къыгъэльэгъуагъэхэр, ахэр къызэрэлтэгэ жабзэр зэкIе новеллэхэм ашызэфэд. Ахэм пытэу прозэкIе тхыгъэр зэррапхи. ШыпкIе, авторым итхыгъэу «роман» зыфилагъэр тэ тизэсагъэм фэдэп, ащ ижанра нафэу нэм къыкIидээрэп. Ау зэкIэлткIуоу къе-тагъэм художественнэ шыпкIагыг хэль, зэкIэлткIуакIе илэми дэгэштэгъошу.

ГутIэ Саныет инэплъэгъу ошьогуитум азыфагу зыщызыушъомбгъужъэ зэрэшмытыр къарегъе-уат. Итхыгъэхэм мылти ахэт, цыфым ишьэнгъэ ари зыгореу-щтуу тхаклом репхи. ҮлшIэкIе зигугуу къэтшIыгъэхэм дэгъюу къагъэльягъо мафэ къес цыфир зылъыхъуру гушхъэбанигъэр зыфедэр, ар кIеуугъоеним, хэбгъэхъонимыкIи бгъэптигэним непэрэ мафэм мэхъанэшх зэрилэр. Ары къызхэкIырэр авторым пеублэ гупшисэу ышыгъэр кIэухынчхуу кэнэнх. Ару щыт нахь мышъеми, упчIеу къытэрэ гурьо-гъошу: «Къэгъуагъэм гъогууанэу къыкIуагъэм ихъатыркIе — зыильэса, тIуа, лIешIэгъуа, хнаумэ ильэс мина?» (н. 10). Ащ фэдэу упчIеу къыгъэуцузэ, авторым къегъэунэфы эссе тхыгъэм гупшисэмкIе зылъы-эссыштым икууагъэ. Ары къызхэкIырэр,

къыхэкIы. Ренэу цыф нэплъэгъум итэу, хуугъэ-шагъэу ар зыхафэхэрэм ашыдеэ, ежыри ахэлажжэ. Цыфым изекIуакIе ехьыщыр зекIуакIэхэр къахэшы къекIырэ постэуми (чыгхэм, тхапхэм), джащ фэдэх ахэм мамырэу ахэт унэгъо посэушхъэхэри. Ащ фэдэу цыфым игувшисэрэ ар зыкIэхъопсырэм ГутIэ Саныет къышигъэлъэгъуагъ «Пеублэ гупшис» зыфилорэ ублапIэу ытхыгъэм (н. 5 — 10). Ошьогури цыфым фэгумэкIы. Ащ къекIырэ постэури (ошьури, пчыкIэри, ошхыри, осыри), зэкIэри цыфир зыщыпсэурум нэсих. Ахэм яягъэ цыфым екIырэп, ар щыэннымыкIи посэуным ыльэнтихэм ишьуагъэ къагъакло.

Лыхъужжыр къушхъэ шыгум еплизызэ, ишьэнгъэ зэрэштын фаер зэрегъяфэ. Ау игувшисэ, мары ылоу, гъэнэфагъэп, лъэнтихэм пчагъэу гошыгъэ нахь. Загъорэ къушхъэ шыгум иль ос фыжыбзэм еплизызэ, ащ егъэгушо. Загъорэ ытуу мэкIоды, чыкIуа щыгъэ мэшушхъэр эзэркIуасэрэр ытхыгъузэ. Загъорэ мэгумэкIы, къушхъэ шыгум инэплъэгъуу төфөнэу фэмьеу. Ау ытшIахауу осепсыр зыщыжыуруе уц тхаплэм инэплъэгъуу зытефэкIа, щыэнгъэм къыфэущыжы, ежж епсэгъэ гъогу-льагъо хихыним кIехъопсэу регъяжжэ.

Ошьогури чыгури зэрээфымыдэхэр, дэхагъэу ахэлхырэвэ авторым игувшисэхэм къащире-отыкIых. Сид фэдэ зекIуакIи инэплъэгъуу римыгъэкIеу ГутIэ Саныет игувшисэхэр итхыльеджэрэм зэрэгурьонхэу къызтигушы-шIорэ лыхъужжхэм къарегъялох. Цыфым ыныбжы-

етланэ тхыльеджэр ащ фэдэ гупшисэ цыпэ горэм, тыхъэзэуцу-хъэрэ дунаим ильэнтихэм, лыхъужжырэ тхыгъэм хэтхэм залу-кIэкIе ымыгъэшIэгъоныр. Ар ежж ареуштэу егъэжьагъэу хуугъэ гупшисэм ащ фэдэ горэхэр къыхханхэм.

Джа шыкIем тетэу къэлтэнэр реклоКы. Тхыльым дэт къыкIэлъякIорэ новеллэхэм («ТIумыр», «Усар», «Къэншхау», «Дамый», «Дамыйрэ Усарэрэ») ГутIэ Саныет бэрэ къащегъэльягъо щыэнгъэмкIэ мэхъанэшх зиэ гупшисэхэр, загъори лыхъужжыр ахэмкIе укыпIем, кло-дипIем решалIэ. Ащ

фэдэ гупшисэ куу зыхэль хуугъэ-шагъэхэм, гушхъэлэжьыгъэм ылъапсэхэм авторым игувшисэ афэгъэзагъ. Ащ къыкIэхъэу ыпшьакIэ зигугуу къэтшIыгъе ыпшьакIэ къегъэжьылэ-фэдэу мэхъу. Авторым аэрэ тхапищым къащире гупшисэм лIэнгъэм фэгъэхъыгъэ гуши-э лъэшхэр хэтэльялох: «Джа-щтуу лIэнгъэр къежээ» — ошIэ-дэмшIеу ытуу къихъагъэм хуульфыгъэр къыкIигъэштэжыгъ. ЛIэнгъэм ащ нахьре псе имыIэнэу?! Ару кло-чаджэм сида зэкIэми зыкIа-фырикIуэр, зы нэбгыре нэ-мийиэми къызкIылэкIэмкIыжырэр? Хуами шыбээ куашээз къытакIуа? Гупшисэм зыри-гъэшIомбгъуу. Дунаими щы-энгъэм хэт язэшыгъ. ЗэрэхъурэмкIе, ежж-ежыреу зегъэп-

Сид фэдэ зекIуакIи инэплъэгъу римыгъэкIеу ГутIэ Саныет игувшисэхэр итхыльеджэрэм зэрэгурьонхэу къызтигушы-шIорэ лыхъужжхэм къарегъялох. Цыфым ыныбжырэ ащ иакъылрэ зэбгъэпшэнхэу зэрэшмытыр къарегъе-уат.

Итхыгъэхэм мылти ахэт, цыфым ишьэнгъэ ари зыгореу-щтуу тхаклом репхи.

ҮлшIэкIе зигугуу къэтшIыгъэхэм дэгъюу къагъэльягъо мафэ къес цыфир зылъыхъуру гушхъэбанигъэр зыфедэр, ар кIеуугъоеним, хэбгъэхъонимыкIи бгъэптигэним непэрэ мафэм мэхъанэшх зэрилэр. Ары къызхэкIырэр авторым пеублэ гупшисэу ышыгъэр кIэухынчхуу кэнэнх. Ару щыт нахь мышъеми, упчIеу къытэрэ гурьо-гъошу: «Къэгъуагъэм гъогууанэу къыкIуагъэм ихъатыркIе — зыильэса, тIуа, лIешIэгъуа, хнаумэ ильэс мина?» (н. 10). Ащ фэдэу упчIеу къыгъэуцузэ, авторым къегъэунэфы эссе тхыгъэм гупшисэмкIе зылъы-эссыштым икууагъэ. Ары къызхэкIырэр,

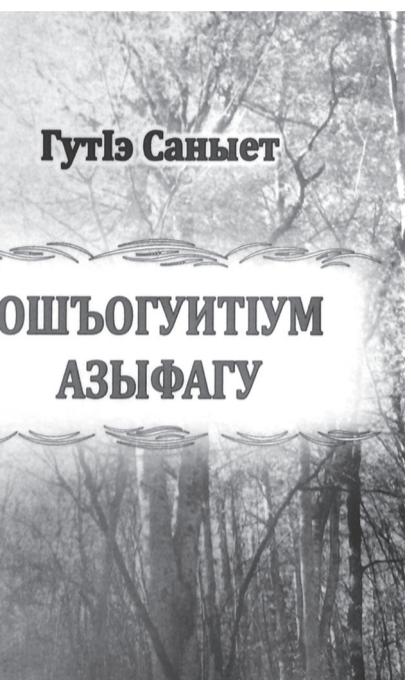
цIэжы. ЛIэнгъэм фэхъазыреу ышIошь егъэхбужы. ЗимыгъэпцIэжымэ?!

(H.7.)

Сидэу щитми, мы упчIехэм къахэкIеу тхыльеджэр щыэнгъэм егувшисэ. Тхыльыр эзриухыре «КIэух гупшисэм» арз эзрэцхырэр. Джа гуши-э дэдэхэмкIе ар къырэгъяжжэ — «Шункырмэ тыдэки зычиуб-гъуу» (н. 184). «Нэфынэмрэ шункырмэ» язэпшыт цыфым къыгурэло шумрэ емрэ язэпшыт итамыгъэрэ зэрэштыр. ШIэнгъэлэхъэм ащ фэдэ зэгъэпшэнгъэрэ къызхэкIырэр икьюу зэхфаын альэкIырэр, ау литературам ар аштэу хэхъагъ.

ГутIэ Саныет ипрозэ гумэ-кIыр пхырэкIы, ау гутъэу нафэу къэмыйльягъорэм шIокI имыIэу зызэ-риушъомбгъущтым ущеgeгъугъы. Шункырмэ нэфынэмрэ ошьогуитум азыфагу щызэхэкIо-гъэхэрэп, ары ГутIэ Саныет итхыльеджхэм игувшисэ рыклохэрэр зыфи-щхэрэр.

ХОХОКИО Фатим.
Филология шIэнгъэхэмкIэ доктор.

ГутIэ Саныет

ОШЬОГУИТУМ
АЗЫФАГУ

Непэ – физкультурникым и Маф

ЕгъэжъапІэ зыщашыгъэр къяджэжы

Куачлэр зыщапсыхъэрэм псауныгъэр щагъэпытэ. Адыгэ Республикэм щаплугъэ спортсменхэр физкультурникым и Мафэ ехуулэу Мьеңкуупэ щызэукалагъэх. Яцыктугъом кыщуублагъэу щызэнгъэм кыщакулагъэ гъогур ашоғъэшлэгъон.

Ленинград хэкум, Санкт-Петербург, Воронеж, Краснодар ыкчи Ставрополь крайхэм, Хабаровскэ, Ингушетиен, Къэбэртэе-Бэлькъарм, Къэрэшэ-Щердже-сым, Адыгейим, нэмикхэм ятренер-кэлэгъаджэхэр, дзюдомкэ бэнаклохэр, спортым пыщагъэхэр Адыгэ къэралыгъо университетым физкультурэрэм дзюдомрекэ и Институт щызэукалагъэх, бэнаклохэр 200-м къехуух.

Гукъэкъижъхэр

Улан Гуртуевым, Хьатх Бисльян, Бэджыдэ Вячеслав, Юрий Садовниковым, Болэ Вадим, Псэунэ Мурат, Евгений Володченкэм, Хъаджэкъо Мэдин, Сергей Хованскэм, нэмикхэм ятренерхэу зэхахъэм щытльэгъухэрэм ныбжыкъэхэр упчэжъэгъу афхъхуу тарихыллагь.

Спортым щыццэрилоу Емыж Арамбый зэрилтытэрэмкэ, Мьеңкуупэ къэлгъэгэ тренерхэм ялэгэсэнгъэх хэвшыкъе хагъэхуагь. СССР-м изаслуженне тренерэу Кобл Якъубэ лялпэ зыфишыгъэ бэнэпэлэ еджаплэм дзюдомкэ, самбэмкэ зыщагъа-сээз шынгъэу зерагъэгъотыгъэр щызэнгъэм кыщатэжы.

— Кобл Якъубэ тренер къодуе щытыгъэп, — зэдэгүшүүлэгъур лъегъэкъуатэ Адыгэ Республиком дзюдомкэ ихэшипы-

кыгъэ командэ итренер шъхъалэу Бастэ Сэлым. — Тятэм, тышнахъжыям фэдэу тызэхэгъиг, игушиэ пытэу щытыгъ.

Беданыкъо зэшхэу Рэмэзанэ Байзэтэрэ, Нэлсэу Бисльян, Адзынэ Алый, Хъакурынэ Дамир, Джарамыкъо Аслын, фэшхъафхэм къыталуагъэр щызэнгъэм кыпкырекъы.

— Шу зышлэрэм ишушлагъэ клюдирэп, — elo Адыгэ Республикэм изаслуженне тренерэу Беданыкъо Рэмэзан. — Мьеңкуопэ бэнэпэлэ еджаплэм икъутамхэр къуаджэхэм, районхэм къащызэуухыгъэнхэм Кобл Якъубэ куачлэрэх хильхъагъэр маклэп. Чылэхэм адэс клаалхэм куачлэр апсыхъаным, бэнаклохэм зафтьэсэним фэшлэгъум тренерхэу, пащхэу йэпилэгъу къытфэхъуухъэхэм яшуагъэ спортышхом гъехъагъэхэр щытшыгъэх.

— Сэ Къэбэртэе-Бэлькъарым съкъыщыхъуагь, — къытиуагь Улан Гуртуевым. — Джырэ уахътэ Санкт-Петербург тренерэу Йоф щысшэ. Дзюдом нахъ дэгъоу зыфэгъэсэн симурадэу Мьеңкуупэ сиклэгъум съкъаклу, същеджагь. Кобл Якъубэ, Емыж Арамбый, фэшхъафхэм сэнда-уушигъэу ахэлтыр къытхалхъанымкэ бэрэ Йоф къыддашлагь. Тафэрэз.

Сергей Хованскэм, Болэ Ва-

дим, Псэунэ Мурат анахъэу къыхагъэшырэп Адыгейим бэнеклоцэрилохэр зэрэгшагъэсагъэхэр ары. Ныбжыкъэхэм непэ щысэ зытырахъын ял.

Шъэоцыкъу Рустам, Ингъуш Владимир, Хъакурынэ Хъазрэт, Пашло Алый, фэшхъафхэм алтырэгъум щыбанэхэрэм талтыпльагь. Куачлэр зыпсихъагъэм икъулайнагъэ нахьышлоу егъэфедэ.

— «Пикантэ къыомыхъу теклоногъэр къыдэпхъштэп» къыта-иоштыгъ тренерхэм, — къеуатэ Шъэоцыкъу Рустам. — Тикъудажэу Джыракъые спорт еджэпэлэшко къыщызэуухыгъ. Клаалхэр, пшаша-хэр физкультурэрэм пыщэгъэнхэмкэ, япсауныгъэ агъэ-пытэнимкэ амалышуухэр ялэх.

Бэнаклохэм ягупши

Олимпиадэ джэгунхэу Риоде-Жанейро 2016-рэ ильэсим щыкъуагъэхэм дышэ медалыр къащыдэзыхыгъэ Мудрэнэ Бисльян Къэбэртэе-Бэлькъарым

къэралыгъо гуманитар-техническе коллежыр къуухыгъэх, физкультурэрэм дзюдомрэ я Институт щеджагь.

— Адыгейим лялпэу щысшыгъэм ишуагъэкэ спортышхом съящашлагь, — игупши-сэхэм та-щегъэгъуазэ Мудрэнэ Бисльян.

— Республикэм илэшхъэтетхэм сафэрэз. Олимпиадэ джэгунхэм дышэ медалыр къащыдэзыхыгъэу Мьеңкуупэ съкъырагъэблагьи зэхахъэу къэлэ гучэм щызэхашагъэр егъашы съцгъуупшэжыгъштэп. Гүшүйлэ фабуу къауагъэхэр, дунаим щыццэрило «Налмэсир» зэхахъэу зэрэшчиджыгъэр, сэри съкъызэрэшчышуагъэр — ахэр гукъэкъыжь лялпэх.

Тхъакуущынэ Аслын, Къумпыл Мурат зыккэтхэжыгъэхэ шүүфэс тхылхэу Мудрэнэ Бисльян къыратыжыгъэхэм, нэмикхэм игуапэу къатегуущылагь.

Шышхъэум и 9-м Б. Мудранэ бэнаплэм тыщыулагь. Аш фэдэ уахътэм бэрэ узэдэгүшүэн пльэкъицтэп. Бисльян килограмм 60-м нэс къэзэшчыхэрэм якуп

икъалэу Бэхъсан къыщыхъуагь. Иккэлэццыкъуом самбэрэ дзюдомрэ зафигъасэ шоонгъоу ышнахъыкъе Аслын игуусэу Мьеңкуупэ къэкъуагь. Адыгэ Республикэм игимназие, Мьеңкуопэ

щэбанэ, арэу щитми, нахъ онтэгъуухэри къебэнинхэу фаях.

Нэлсэу Бисльян ыгъэсэрэ Пашло Алый кг 66-рэ къэзэшчыхэрэм якуп хэт. Мудрэнэ Бисльян ебэнэ шоонгъоу чэзыур къынзэрэнэсигъээм егъэгүшшо. Олимпиадэ имчимпон бэнаплэм посын-кээу зыщегъэзэ, нэгъэуплэгъум къыкъоцл укычычидзын, уигъэчэрэгъун, ыгб утырильхъаныш, узэрихъан ылъекъыт.

Бэнаклохэм юбжыкъэхэм ялэпэлэсэнгъэ хагъэхонымкэ щысэ зытырахъштэх къапчэхъэхэр, къаготых. Институтым ипащэу Бъуашэ Айдэмыр къызэрэтиуагъэ, яккэлэгъур зыщагъэкъоу бэнаплэм тренерхэм къагъэзжы, ягупши-сэхэмкэ зэгъусэх.

Физкультурникым и Мафэ фэгъэхыгъэу тиспортысменхэм та-фэгүшшо, ягъэхъагъэхэм ахагъэхонэу афэтэло.

ЕМТЫЛЫНурбый.

Зэхэзыщагъэр
ыкчи къыдэзы-
гъэкирэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкэ Йофхэмкэ, Йэкъыб къэралхэм ацы-
псурэ тильэпкэ-
гъухэм адырээ зэхы-
ныгъэхэмкэ ыкчи
къэбар жуугъэм
иамалхэмкэ и Комитет
Адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыд-
щи: 385000,
къ. Мьеңкуупэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм
къайхырэр А4-кэ
заджэхэрэ тхъапхэу
зипчагъэкъэ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлъэу, шрифтыр
12-м нахъ цыкъунэу
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхъгъэхэр редакцием
зэкегъэкъожых.

E-mail: adygoe@mail.ru

Зыщаушыхъятыгъэр:
Урысы Федерацием
хэутын Йофхэмкэ, тел-
радиокъэтын-
хэмкэ ыкчи зэлъы-
йэсийкэ амалхэмкэ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
Чыпэ гъэйоры-
шапл, зираушыхъятыгъэ
номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушахытэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мьеңкуупэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкъэмкэ
пчагъэр
4074
Индексхэр
52161
52162
Зак. 2229

Хэутынм узчи-
къэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
Зыщаушахытэр
уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Редактор
шъхъайэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шъхъайэм
игуадзэр
Мэшлээкъо
С. А.

Пшъэдэкъыж
зыхъырэ секретарыр
Жакъэмкъо
А. З.

